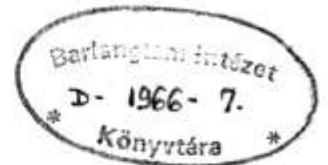

B E S Z Á M O L Ó

a Ferencvárosi Torna Club Természetjáró /Barlangkutató
Csoportjának 1966. évi működéséről.

Szakosztályunk 30 főből álló 1966. folyamán tervszerűen folytatta azt a tudományos és sportszerű barlangkutató tevékenységet, amelyet szervezett formában 1954-ben indított el. Az év során számos túrát és barlangfeltárási táborozást rendeztünk, ahol szerencsésen kapcsolódtak össze a sportszerű tevékenységek a tudományos célzatu adatfelvételezéssel és feldolgozással. Az elmúlt évben tevékenységünk több esetben gazdasági feladatok elősegítésére is irányult.

I. F e l t á r ó m u n k á k.

1. Szabadság-barlang.

Régi feltételezés, hogy az Aggteleki-karsztvidéken a Béke-barlang és az égerszögi Szabadság-barlang közötti dolinás terület alatt még egy nagyobb folyosórendszernek kell lennie, amelynek vize a Kecskekut-forrás vízrendszeréhez tartozik. Julius végén a Piticsalja legmélyebben fekvő víznyelőjének kibontása útján sikerült egy jól fejlett vízjáratra bukkanniuk kutatóinknak. Augusztus közepén kutatóink dacolva a megismétlődő kőomlásokkal - 15-16 méter mélységben már kisebb föld alatti termekre bukkantak, amelyek a mélybe vezető vízjárat mentén a szálközethez támaszkodó omladéktömegben képződtek. A bontási munkák a mélyben újabb omlásokhoz vezettek, ezek elzárták a légmozgást útját, úgyhogy kutatóink a szűk kibontott járatokban csak úgy jutottak a szükséges levegőhöz, hogy gumitömlőkön keresztül nyomtunk le levegőt a mélybe. A hősi és önfeláldozó munkát a végső siker az idő elégtelensége miatt még nem kísérte, azonban az idén itt ténylegesen kimutatott barlangjárat hozzáférhetővé tétele most már csak további munka kérdése.

2. Teresztenyei-barlangrendszer.

Igen kedvezően alakult ennek a barlangrendszernek a feltárási munkája is. Itt egy huzamosabb ideig tartó munkáról van szó, amely jelenlegi megállapításaink szerint is még kb. két évet vesz igénybe. A Veszettárpási-víznyelőben ezért kutatóink méterekben kifejezve nem haladtak annyit előre, mint a Piticsalján, azonban itt min-

den métert a leggondosabban beácsoltak, így egyrészt ez a körülményekhez képest maximális biztonságot nyújtott a mélyben dolgozóknak, másrészt pedig eleve kizártta teszi, hogy a tavaszi hóolvadás áradmányvizei - melyek itt lerohannak - az eddig kibontott járatokban károsodást ne okozzanak. Az itt dolgozó brigádunk munkalendületét nagyban elősegítette az a körülmény, hogy a táró legmélyebb pontja felől élénk légjárat tapasztalható, ami nagyobb üregrendszerrel való közvetlen összefüggésre utal. A jelenlegi végponttól becsaléseink szerint a szálkőzet már nem lehet messze, viszont negatívum az, hogy a feltételezett főág szintben még jóval alatta van a jelenlegi táróvégpontnál.

3. Váraljai-barlang

Ebben az évben megoldódott az égerszögi Váraljai-barlang rejtélye is. A falutól ÉNy-ra egy kilométerre a hegyoldalban nyíló, alig 60-70 cm felső szájnyílású, lefelé kiszélesedő zombolyszerű nyílást az idei nyáron kutatóink kibontották. Ezt a nyílást az elmúlt évtizedekben a helybeliek a környezetében levő talaj- és kőanyagok beledobálásával igyekeztek teljesen eltömni, hogy állatok bele ne essenek. Az eltávolított törmelékanyag után egy 2-3 m átmérőjű, korsóalakú föld alatti üreg tárult fel, melyet emberi kéz munkája alakított ki ilyen formájúvá egy kezdeti keskenyebb hajdani forrásdeltaágból. Feltételezhetően a hajdani várral kapcsolatban kiépített őrállás lehetett. Régészeti vagy őslénytani lelet nem került elő, a kitöltő anyag a legutóbbi időszakban beszórt anyagokból állt.

4. Töki barlangpincék

Tök községtől ÉNy-ra kb. 2 km-re egy furótorony alapozása közben beszakadt az itt felszínre bukkanó szarmata mészkő és üregek tárultak fel. A Földtani Intézet és a Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat Dokumentációs Szakosztályának felkérésére szakosztályunk kutatói szálltak ki a helyszínre, ahol kiterjedt pincerendszert tékképeztek fel. Az üregek nagyobb része mesterséges, vannak azonban kisebb természetes uton képződött kisebb, rövidebb karsztbarlang-szakaszok is. A mélységben húzódó üregrendszerre már korábban rábukkantak, amikor egy szerkér alatt leszakadt az egyik üregterem felharapódzó mennyezete.

5. Egyéb barlangok.

A kiemelt négy nagyobb kutatási munkán túlmenően a szakosztály tagjai az év során, különösen a nyári táborozás keretében még számos más barlangot kerestek fel, részben turázás, ismeretszerzés, részben tudományos adatgyűjtés, vagy feltérképezési kísérletek céljából. Ezek közül kiemelhetjük az égerszögi Patkós-barlangot és Dancza-barlangot, de megfordultak kutatóink hazánk valamennyi nagyobb barlangjában az év során.

II. Tudományos adatgyűjtés és feldolgozás, térképezések, külföldi expedíciók.

1./ A szakosztály összetétele lehetőségek nyújt arra, hogy a barlangjárások során, tehát a sportszerű tevékenység keretében összegyűjtött adatokat maguk a szakosztály tagjai közvetlenül fel is dolgozzák és tudományos kiadványokban publikálják. A szakosztály tagjai sorából nem hiányzik a geológus, a geográfus, a hidrológus, a fizikus, a vegyész, a matematikus, a klimatológus stb., így minden személyi előfeltétel biztosítva van a barlangkutatási eredmények komplex feldolgozásához.

Az elmúlt évben szakosztályunk tagjai főleg a következő témákkal foglalkoztak:

keveredési korrózió /Ernst, Balázs/

barlangtérképezés, barlangtérképezések műszerezése
/Horváth, Buszko/

karszthidrológiai műszerezés /Csekő/

karsztosodási intenzitás különböző klímaviszonyok alatt
/Balázs/

karsztnominológiai és terminológiai problémák /Neppel/

A fenti témákkal kapcsolatban tagtársaink több tudományos dolgozatot publikáltak a hazai és a külföldi szaklapokban /Balázs, Buszko, Horváth/. Az 1966. évi országos barlangkutató ankéton a Technika Házában szakosztályunk tagja, Neppel Ferenc tartotta a vitaindító előadást. Szakosztályunk tagjai /Balázs, Neppel, Magyar, Csekő stb./ az egyetemeken, különböző tudományos társulatokban stb. a végzett kutatásaikról beszámolókat tartottak. Kutatótársaink közül számosan külföldi karsztvidékeken tettek turista, ill. tanulmányi utakat, ugyanakkor több külföldi barlangkutatót láttunk vendégül és kalauzoltunk végig magyar barlangokon.

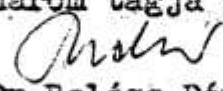
2./ Szakosztályunk tagjai társadalmi úton hasznos segítséget nyújtottak különböző állami szerveknek, vállalatoknak szakkérdésekben, vizsgálatokban. Így többek közt az egyik beruházási vállalat felkérésére kutatóink vizsgálták át az egyik Uri-utcai épület alatt 20 méter mélységig húzódó pincerendszert /Horváth, Csekő/, ahol építkezésekbe kezdtek. Ugyancsak leendő építkezésekkel kapcsolatban merült fel a probléma egy barlangutcai teleknél, mivel itt közel a felszínhez húzódnak a Szenlőhegyi barlangnak egyes járatai, amelyet szakosztályunk tagjai térképeztek fel az elmúlt években /Horváth/. Ezekben a kérdésekben szakosztályunk tagjai részletes írásbeli szakvéleményt adtak, az érdeklődő szervek részére rendelkezésre bocsátották a szükséges dokumentációkat. Tagtársaink anyagi ellenértéket nem fogadtak el, a felajánlott szakértői díjakról ~~xxx~~ lemondtak a nehéz anyagi gondokkal küzdő Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat javára.

3./ Nagy megtiszteltetés érte szakosztályunkat azzal, hogy a Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat ezévi közgyűlésén Herman Ottó éremmel tüntették ki Horváth János tagtársunkat, aki többéves munkával - több munkatársa segítségével - elkészítette a Szenlőhegyi-barlang részletes térképét, továbbá értékes tervdokumentációkat dolgozott ki - természetesen szintén társadalmi munkában - a barlang kiépítésére vonatkozóan több megoldási lehetőséggel.

4./ Az 1966-os esztendő munkáihoz tartozott a szakosztály eddigi legnagyobb külföldi expedíciójának, az indonéziai karszt- és barlangkutató ut anyagának feldolgozása. Mint ismeretes, a szakosztály tagjai az 1964/65. évi távolkeleti expedíciójuk során számos olyan trópusi karsztvidéket jártak be, amelyekről ők hozták az első részletesebb morfológiai anyagokat. Az ut során mintegy száz trópusi barlangot is bejártak, részben feltérképeztek, ill. különféle vizsgálatokat és gyűjtőmunkát végeztek bennük. Az anyagok feldolgozása csak részben történt meg, különböző hazai kutatóintézeteinknek ez még több éves munkát jelent.

5./ Ugyancsak az 1966. év tevékenységéhez tartozik az 1967. évi afrikai karszt- és barlangkutatói expedíció előkészítése, megszervezése, amelyben a szakosztálynak három tagja vesz részt.

Budapest, 1966. dec. 22.

/Dr. Balázs Dénes/
szakosztályvezető